



PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

Lliurament del 29è premi Montseny de poesia

Viladrau (Osona), 6 d'agost de 2011

La presidenta

Em plau molt participar en aquest acte de lliurament del 29è premi Montseny, perquè em permet encoratjar i abonar una iniciativa ben sòlida i meritòria en l'àmbit del conreu de les arts, de la cultura i de la poesia, i també perquè m'ha permès tornar a visitar –privadament i oficialment– el poble de Viladrau.

He pogut passar unes hores amb la família Vives de Delàs a 'La Rovira', la casa que tenen a Seva, on he pogut gaudir d'aquest magnífic paratge, i ara, participar amb tots vostès en aquest acte a Viladrau, un dels pobles del Montseny que millor exemplifica el contacte amb la natura, la calma i el repòs.

Per això és imprescindible que faci una referència agraïda al senyor Joan Campañà, al senyor Eugeni Bofill i al conjunt de membres de l'associació Amics del Montseny, entitat convocant, que han tingut la gentilesa d'invitar-me. D'aquestes persones, vull destacar-ne –tot i que no serà cap novetat per a vostès– l'entusiasme i la perseverança al servei de la difusió del coneixement i de l'estimació al Montseny –val a dir que el mateix entusiasme i la mateixa perseverança que van desplegar perquè valorés la importància de participar en aquest acte, en ple mes d'agost. Són excel·lents propagandistes del Montseny i dels seus múltiples valors paisatgístics, i essent-ho fan un al·legat per Catalunya, perquè cal tenir ben present que, com ha escrit Llorenç Gomis, "la societat catalana ha fet del Montseny la seva muntanya de natura i civilització, com ha fet de Montserrat la seva muntanya santa"¹. La muntanya del Montseny és de tots i de ningú.

Malgrat que era el 6 d'agost no vaig gosar dir que no a aquesta invitació a un acte en què l'associació el que fa és mostrar la seva estima entranyable pel Montseny i la voluntat de continuar treballant en benefici de la cultura i de la poesia de casa nostra.

1. Llorenç Gomis, 'De tots i de ningú', dins 'Descobrir Catalunya', núm. 18, febrer del 1999, pàg. 61.



PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

Repasant les anteriors edicions, he vist que hi han passat moltes personalitats polítiques i culturals: quasi tots els presidents del Parlament, Coll i Alentorn, Xicoy, Rigol i Reventós; també va venir el 2007 el president Pujol i l'any passat Artur Mas, avui president de la Generalitat, Xavier Trias, Ernest Maragall, algun jurista de prestigi, com Eugeni Gay, i Miquel Martí i Pol, entre altres. Ara bé, de les vint-i-nou persones que han presidit aquest acte, només han vingut tres dones: Pilarín Bayés, Isabel Clara-Simó, i jo sóc la tercera. I crec que com a presidenta del Parlament, càrrec que em sento molt orgullosa i honorada d'ocupar des de fa quasi vuit mesos, haig de reclamar més presència femenina. Ja donaré noms als membres de l'associació per anar igualant la posició de les dones.

Però tornem al Montseny i al tema que ens ocupa. Abans deia que el Montseny és de tots i de ningú, és un lloc familiar, és com si et trobessis a casa... Això no ens ha d'estranyar gens ni mica: aquest patrimoni universal, aquest parc natural, aquesta reserva de la biosfera és un mosaic de paisatges que tenim a tocar, que tenim ben al nostre abast. La biodiversitat i la petjada cultural que l'home ha deixat al Montseny generació rere generació no solament han inspirat artistes i intel·lectuals, sinó que ha desfermat les emocions de les moltes persones que, atrets, el visiten. És un massís que invita a dialogar amb la natura, a familiaritzar-s'hi, a comprendre'n els ritmes, els processos, els cicles naturals, les estacions i, de retruc, a posar límits a la tecnocràcia en benefici d'una mirada sensible i responsable de l'entorn natural. El president Reventós deia que el Montseny esdevé per als catalans un paisatge molt familiar.

No descobreixo cap secret, i menys davant una audiència com l'aplegada avui a Viladrau, si dic que el Montseny, el Mont-senyal dels romans, aquesta font generosa i incessable de coneixement i d'emocions, és un massís emblemàtic que ha inspirat molts poetes: Bonaventura Carles Aribau, que a la seva 'Oda a la pàtria' deia: "Adéu-siau, turons, per sempre adéu-siau..."; o Mossèn Cinto Verdaguer, que el contemplava i el cantava des de la plana; Joan Maragall,² que va escriure el poema 'Del Montseny' inclòs a 'Enllà' (1906), on exalta els valors paisatgístics i humans dels paratges del Montseny; Mossèn Pere Ribot, que, de Riells estant, va cantar l'aire del Montseny, quan deia: "He trobat el meu terreny / i la meua llibertat, / la muntanya, l'aigua, el prat, / l'aire, l'aire del Montseny..."; Guerau de Liost, pseudònim de Jaume Bofill i Matas, el vostre poeta predilecte: "Déu te guard, vianant! Que t'imposi el Montseny / una mica d'amor i una mica de seny." Marià Manent, que va escriure el poema 'Tardor a Viladrau'... "Cada fulla, en silenci, caient tranquil·la,

2. Enguany que commemorem el centenari de la seva mort.



PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

diu: / La vida passa, es fon, i torna i brilla.” Josep Carner, que va dedicar el seu poema ‘La recança’ a la casa de Guerau de Liost.

Amb aquesta breu enumeració ja podem constatar la vinculació estreta que hi ha entre ‘fer cultura’ i ‘fer país’ —hi podríem afegir, sense forçar massa l’argumentació, ‘fer festa’ i ‘fer comunitat’. Avui celebrem una de les activitats que l’associació organitza anualment, i amb aquesta activitat, celebrant aquesta festa, fem poble, fem comunitat, fem cultura i fem país.

La lectura que fem anualment per Sant Jordi al Parlament en col·laboració amb la Institució de les Lletres Catalanes ha estat dedicada enguany a ‘La ben plantada’, d’Eugeni d’Ors, amb motiu del centenari de la seva publicació. Xènius hi escriu el següent, d’una manera molt eloqüent:

“El símbol de la Ben Plantada és un arbre. No diem a un arbre ben plantat, quan té fortes arrels en la seva terra? Sí, però repareu que les branques són unes altres arrels, unes arrels superiors. Per les arrels baixes, l’arbre és ben plantat en la terra. Per les arrels altes, és ben plantat en l’aire i el cel.”

Doncs bé, traslladant aquesta lectura al massís del Montseny, el Montseny és com l’arbre ben plantat d’Eugeni d’Ors, perquè té fortes arrels a la terra.

Però les altres arrels, que són les branques, són unes arrels superiors, i aquestes són la natura, el paisatge, els avets, els camins i els seus pobles i muntanyes, des de Santa Fe, Arbúcies i Viladrau, passant pel Matagalls, el Turó de l’Home, Seva o qualsevol dels pobles del Montseny. Aquestes arrels també són els seus poetes i escriptors, que hi han deixat petjada. Com ara Mossèn Cinto Verdaguer, que va veure en el Montseny un paisatge sense límits, el cel ben a prop, hi va veure planes i muntanyes, pobles i masies, i el mar. O quan Martí i Pol deia que el Montseny estava amarat d’horitzons.

Des de la identitat, necessitem aquest arbre ben plantat, mitjançant aquestes “arrels altes”, vigoroses, expansives i atrevides, per al bé de la cultura, de la poesia i del progrés.

Convé ressaltar el pes determinant de la cultura —en totes les seves manifestacions— en el rearmament moral que reivindico, per al progrés espiritual del nostre país, sobretot en moments de crisi, de pèrdua de confiança en les nostres forces, de posada en qüestió dels valors que han forjat la nostra identitat col·lectiva i ens fan ser com som.



PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

I parlant de valors, vull recordar que quan el president Pujol va presidir el 2007 un acte com el d'avui deia que perquè un país vagi endavant es necessiten tres coses: idees, valors (conviccions) i actituds. I això ho podem treure de casa nostra: els valors de la família, les idees de l'escola i dels bons mestres i les actituds de tots els que vulguin lluitar pel seu país. Així, en aquests moments de crisi econòmica, en què no sabem veure la sortida del túnel, entre tots, polítics, societat civil i tots vos-tès, aconseguirem enlairar de nou Catalunya econòmicament, socialment, culturalment i nacionalment.

I tornant a la poesia i a l'acte d'avui, es tractaria de donar joc i via lliure a la creativitat i a la sensibilitat per un entorn millor. I ningú no pot negar el paper que la poesia hi ha de tenir en aquest punt. Els poetes són o tenen la capacitat de moure molta gent, de moure emoció i sentiments. "La poesia és el ressò de la melodia de l'univers en el cor dels humans", com afirmava el poeta bengalí Rabindranath Tagore, de qui enguany es commemora el 150è aniversari del naixement.

La poesia ens obre les portes del nostre paisatge interior —fet de sentiments, de meditació i de joia— i alhora ens dibuixa plàsticament el nostre paisatge exterior —aquell minúscul territori on viure l'espai d'història concreta que ens pertoca, tal com diu el poeta.

I abans d'acabar, vull felicitar els guardonats, els dos finalistes i el que ha obtingut el primer premi. Que continuïn amb aquesta vocació, que aquest premi els serveixi per continuar treballant amb il·lusió i que nosaltres, amb els seus versos i poemes, siguem capaços d'emocionar-nos, fent cultura, compartint-la en actes com el d'avui, fent comunitat i fent festa: celebrem tots junts el goig de viure i de sentir.

El valor de la festa i de l'esperit festiu, i altres valors, com ara la laboriositat, l'esforç o l'emprenedoria, són bàsics per a una societat que vol tirar endavant; en el lleure i en el treball tenim l'oportunitat de progressar col·lectivament, d'avançar en l'assoliment d'una societat viable, confortable i acollidora, ben acomboiats per la veu dels nostres poetes i poetesses.

Tal com expressava Miquel Martí i Pol:

"Tots els colors de tu i un sol color.
Ara que saps que ni la mar ni el vent
no repeteixen mai el mateix so
i que el silenci no és un pou eixut,



PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

pots ben reprendre sense por costums
mig oblidats, projectes i disigs.
Tot es mesura des d'aquest present
que tens al cap dels dits i és un ocell
sorprenentment agosarat i viu.”

Perfectament implicats en el present, us encoratjo i m'encoratjo a perseverar en l'opció serena i lúcida per la coherència, pel compromís, per la llibertat —en el treball i en la festa, en la nostra activitat més introspectiva i en la nostra projecció comunitària—, perquè, tal com concloïa el poeta de Roda, “serem allò que vulguem ser. Debades / fugim del foc si el foc ens justifica”...

Reitero, per acabar, l'agraïment per la invitació a presidir aquest acte, la meva felicitació als guardonats i a tots els participants al certamen literari —perquè, definitivament, el conreu de l'art ens fa millors— i el meu reconeixement a totes les persones que coneixen i estimen el Montseny i en promouen el coneixement i l'estimació.

Viladrau, 6 d'agost del 2011